

LIKWIDACJA SPÓŁDZIELNI SOCJALNEJ

/stan prawny na dzień 14.08.2008/

I. Akty prawne

Wymienione poniżej akty prawne regulują proces likwidacji spółdzielni socjalnej :

- 1) ustawa z dnia 16 września 1982 r. - Prawo spółdzielcze (Dz.U. Nr 30, poz. 210); tekst jednolity z dnia 23 października 2003 r. (Dz.U. Nr 188, poz. 1848 z późn. zm.) zwana dalej Prawo Spółdzielcze;
- 2) ustawa z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych (Dz.U. Nr 94, poz. 651) zwana dalej Ustawą o spółdzielniach socjalnych;
- 3) ustawa z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym z dnia 20 sierpnia 1997 r. (Dz.U. Nr 121, poz. 769) tekst jednolity z dnia 3 września 2007 r. (Dz.U. Nr 168, poz. 1186 z późn. zm.) .

II. Proces likwidacji spółdzielni socjalnej

A . LIKWIDACJA - PRZESŁANKI

Ustawa o spółdzielniach socjalnych w art. 18¹ określa w jakich przypadkach spółdzielnia socjalna przechodzi w stan likwidacji :

1. z upływem okresu, na który, w myśl statutu, spółdzielnię utworzono (Prawo Spółdzielcze art. 113 §1 pkt. 1) ;
2. wskutek zgodnych uchwał walnych zgromadzeń zapadłych większością 3/4 głosów na dwóch kolejno po sobie następujących walnych zgromadzeniach, w odstępie co najmniej dwóch tygodni (Prawo Spółdzielcze art. 113 §1 pkt. 3) ;
3. zaprzestania używania w nazwie oznaczenia „Spółdzielnia Socjalna”;
4. zmniejszenia się liczby członków poniżej pięciu lub zwiększenia powyżej pięćdziesięciu, z zastrzeżeniem art. 5 ust. 3²;
5. przekroczenia limitu, o którym mowa w art. 5 ust. 6³;

¹ **Ustawa o spółdzielniach socjalnych Art. 18.** Spółdzielnia socjalna przechodzi w stan likwidacji w przypadkach określonych w art. 113 § 1 pkt 1 i 3 ustawy z dnia 16 września 1982 r. - Prawo spółdzielcze, a ponadto w przypadku:

- 1) zaprzestania używania w nazwie oznaczenia „Spółdzielnia Socjalna”;
- 2) zmniejszenia się liczby członków poniżej pięciu lub zwiększenia powyżej pięćdziesięciu, z zastrzeżeniem art. 5 ust. 3;
- 3) przekroczenia limitu, o którym mowa w art. 5 ust. 6;
- 4) naruszenia zasad podziału nadwyżki bilansowej określonych w art. 10.

² **Ustawa o spółdzielniach socjalnych Art.5.** ust.3 Spółdzielnia socjalna, która powstała w wyniku przekształcenia spółdzielni inwalidów lub spółdzielni niewidomych, może liczyć więcej niż pięćdziesięciu członków.

6. naruszenia zasad podziału nadwyżki bilansowej określonych w art. 10⁴.

W wypadkach przedstawionych powyżej zarząd spółdzielni (likwidator) ma obowiązek zgłoszenia do Krajowego Rejestru Sądowego otwarcia likwidacji spółdzielni i zawiadomienia o tym właściwego związku rewizyjnego. Jeżeli zarząd (likwidator) tego nie uczyni, zgłoszenia dokona związek rewizyjny, w którym spółdzielnia jest zrzeszona. W przypadku gdy spółdzielnia socjalna nie jest zrzeszona w związku rewizyjnym jego funkcje wykonuje Krajowa Rada Spółdzielcza⁵.

Zwolnienie z opłaty (650 zł)!!!!

Wypełnić druk Z61!!!

Ok. miesiąca czasu czeka się na postanowienie w sprawie likwidacji. Po ok. miesiącu czasu po postanowieniu następuje wykreślenie z KRS'u.

Należy pamiętać, iż spółdzielnia postawiona w stan likwidacji na podstawie art. 113 § 1 pkt 3 (Prawo Spółdzielcze) może, przed upływem roku od dnia podjęcia drugiej uchwały walnego zgromadzenia o likwidacji przywrócić swoją działalność na podstawie uchwały walnego zgromadzenia podjętej większością 3/4 głosów. Zarząd lub likwidator powinni uchwałę o przywróceniu działalności spółdzielni zgłosić niezwłocznie do Krajowego Rejestru Sądowego, dołączając odpis protokołu walnego zgromadzenia. Dokonany wpis sąd ogłasza w Monitorze Spółdzielczym⁶.

B. LIKWIDACJA (NA MOCY UCHWAŁY ZWIĄZKU REWIZYJNEGO)

Na podstawie Art. 114 (Prawo Spółdzielcze) Związek rewizyjny, w którym spółdzielnia jest zrzeszona⁷, może podjąć uchwałę o postawieniu spółdzielni w stan likwidacji, jeżeli:

- 1) działalność spółdzielni wykazuje rażące i uporczywe naruszenia prawa lub postanowień statutu;**
- 2) spółdzielnia została zarejestrowana z naruszeniem prawa;**

---

³ **Ustawa o spółdzielniach socjalnych Art.5.** ust 5 Członkostwo w spółdzielni socjalnej mogą nabyć także inne osoby niż wskazane w art. 4, jeżeli ich praca na rzecz spółdzielni socjalnej wymaga szczególnych kwalifikacji, których nie posiadają pozostali członkowie tej spółdzielni. ust. 6. Liczba osób, o których mowa w ust. 5, nie może być większa niż 20% ogólnej liczby członków spółdzielni socjalnej. Przekroczenie tego limitu, trwające nieprzerwanie przez okres 3 miesięcy, stanowi podstawę do postawienia spółdzielni socjalnej w stan likwidacji.

⁴ **Ustawa o spółdzielniach socjalnych Art. 10.** 1. Nadwyżka bilansowa podlega podziałowi na podstawie uchwały walnego zgromadzenia i jest przeznaczana na:

- 1) zwiększenie funduszu zasobowego - nie mniej niż 40%;
- 2) cele, o których mowa w art. 2 ust. 2 i 3 - nie mniej niż 40%;
- 3) fundusz inwestycyjny.

⁵ **Prawo Spółdzielcze Art. 259 § 3.** Krajowa Rada Spółdzielcza wykonuje przewidziane w ustawie funkcje związku rewizyjnego w stosunku do spółdzielni niezrzeszonych w takim związku.

⁶ **Prawo Spółdzielcze Art. 116.** § 1. Spółdzielnia postawiona w stan likwidacji na podstawie art. 113 § 1 pkt 3 może przed upływem roku od dnia podjęcia drugiej uchwały walnego zgromadzenia o likwidacji przywrócić swoją działalność na podstawie uchwały walnego zgromadzenia podjętej większością 3/4 głosów.

§ 2. Zarząd lub likwidator powinni uchwałę o przywróceniu działalności spółdzielni zgłosić niezwłocznie do Krajowego Rejestru Sądowego, dołączając odpis protokołu walnego zgromadzenia. Dokonany wpis sąd ogłosi w Monitorze Spółdzielczym.

⁷ Patrz przypis 5

3) spółdzielnia co najmniej od roku nie prowadzi działalności gospodarczej.

Uchwałę o której mowa związku rewizyjnego, spółdzielnia może zaskarżyć do sądu w ciągu sześciu tygodni od dnia jej doręczenia wraz z uzasadnieniem. W razie niezaskarżenia uchwały w ustawowym terminie lub uprawomocnienia się orzeczenia oddalającego powództwo albo umarzającego postępowanie w sprawie, związek rewizyjny zgłasza do Krajowego Rejestru Sądowego wnioski o otwarcie likwidacji, wyznaczając jednocześnie likwidatora.

C. SPÓŁDZIELNIA SOCJALNA W TRAKCIE PROCEDURY LIKWIDACYJNEJ

Spółdzielnia w likwidacji zachowuje dotychczasową swoją nazwę z dodaniem wyrazów: "w likwidacji"⁸. Z dniem wpisania do Krajowego Rejestru Sądowego otwarcia likwidacji wygasają uprzednio udzielone pełnomocnictwa podlegające wpisowi do Krajowego Rejestru Sądowego⁹. Spółdzielnia w stanie likwidacji może połączyć się z inną spółdzielnią według zasad przewidzianych w art. 96-102 (Prawo Spółdzielcze)¹⁰.

D. LIKWIDATOR

Likwidatorami spółdzielni mogą być członkowie ostatniego zarządu lub osoby wybrane przez walne zgromadzenie, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej. Likwidator może nie być członkiem spółdzielni. Likwidatorem może być także osoba prawna. Osoba prawna wyznaczona na likwidatora składa oświadczenia w imieniu spółdzielni z zachowaniem przepisów normujących składanie oświadczeń tej osoby¹¹. Umowę z likwidatorem o wykonanie czynności likwidacyjnych zawiera rada spółdzielni.¹² W wypadku gdy zwołanie rady napotyka poważne trudności albo gdy likwidatora wyznacza związek rewizyjny¹³, umowę z likwidatorem zawiera ten związek, działając w imieniu spółdzielni. Do likwidatora stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące zarządu spółdzielni i członków zarządu, jeżeli przepisy o likwidacji nie stanowią inaczej.

⁸ Prawo Spółdzielcze Art. 121. § 1.

⁹ Prawo Spółdzielcze Art. 120.

¹⁰ Prawo Spółdzielcze Art. 117.

¹¹ Prawo Spółdzielcze Art. 121. § 2.

¹² **Prawo Spółdzielcze Art. 118. § 1.** Likwidatorami spółdzielni mogą być członkowie ostatniego zarządu lub osoby wybrane przez walne zgromadzenie, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej.

§ 2. Likwidator może nie być członkiem spółdzielni. Likwidatorem może być także osoba prawna.

§ 3. Umowę z likwidatorem o wykonanie czynności likwidacyjnych zawiera rada spółdzielni. W wypadku gdy zwołanie rady napotyka poważne trudności albo gdy likwidatora wyznacza związek rewizyjny, umowę z likwidatorem zawiera ten związek, działając w imieniu spółdzielni.

¹³ Patrz przypis 5

Likwidator nie może zawierać nowych umów, chyba że jest to konieczne do przeprowadzenia likwidacji spółdzielni. Dalej idące ograniczenia może ustanowić organ, który wyznaczył likwidatora. Ograniczenia takie powinny być niezwłocznie zgłoszone przez likwidatora do Krajowego Rejestru Sądowego. Jeżeli zwołanie walnego zgromadzenia lub rady spółdzielni napotyka poważne trudności, związek rewizyjny, w którym spółdzielnia jest zrzeszona¹⁴, może upoważnić likwidatora do dokonania czynności określonego rodzaju, które wymagają uchwały walnego zgromadzenia lub rady spółdzielni. Likwidator może być odwołany w każdej chwili przez organ, który go wyznaczył. Ponadto likwidatora może odwołać z ważnych przyczyn związek rewizyjny, w którym spółdzielnia jest zrzeszona¹⁵. Organ, który odwołuje likwidatora, obowiązany jest równocześnie wyznaczyć innego¹⁶.

E. LIKWIDATOR OBOWIĄZKI

Likwidator powinien niezwłocznie po wyznaczeniu go:

- 1) zgłosić do Krajowego Rejestru Sądowego wniosek o wpisanie otwarcia likwidacji spółdzielni, jeżeli nie zostało to jeszcze dokonane, i zawiadomić o tym związek rewizyjny, w którym spółdzielnia jest zrzeszona, oraz Krajową Radę Spółdzielczą;**
- 2) powiadomić banki finansujące spółdzielnię oraz organy finansowe o otwarciu likwidacji spółdzielni;**
- 3) ogłosić w Monitorze Spółdzielczym zawiadomienie o otwarciu likwidacji spółdzielni i wezwać wierzycieli do zgłoszenia wierzytelności w terminie trzech miesięcy od dnia tego ogłoszenia;**
- 4) przystąpić do sporządzenia sprawozdania finansowego na dzień otwarcia likwidacji oraz listy zobowiązań spółdzielni;**
- 5) sporządzić plan finansowy likwidacji i plan zaspokojenia zobowiązań¹⁷.**

F. PRZEDAWNIE

O odmowie zaspokojenia zgłoszonych wierzytelności likwidator powinien zawiadomić wierzyciela pisemnie w ciągu czterech tygodni od dnia zgłoszenia wierzytelności. Na okres przewidziany w paragrafie poprzedzającym bieg przedawnienia lub terminu zawitego ulega

---

¹⁴ Patrz przypis 5

¹⁵ Patrz przypis 5

¹⁶ Prawo Spółdzielcze Art. 119

¹⁷ Prawo Spółdzielcze Art. 122

zawieszeniu. Uznanie przez likwidatora wierzytelności przerywa bieg przedawnienia i terminu zawitego, jeżeli zostało dokonane pisemnie¹⁸.

G. KOLEJNOŚĆ ZASPOKAJANIA ROSZCZEŃ

Należności przypadające od spółdzielni zaspokajają się w następującej kolejności¹⁹:

- 1) koszty prowadzenia likwidacji;**
- 2) należności ze stosunku pracy i należności, którym przepisy prawa przyznają taką samą ochronę jak należnościom ze stosunku pracy, oraz odszkodowanie z tytułu uszkodzenia ciała, wywołania rozstroju zdrowia lub pozbawienia życia, w tym również odszkodowanie z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych;**
- 3) podatki i inne należności, do których stosuje się przepisy o zobowiązaniach podatkowych, oraz należności z tytułu kredytów bankowych;**
- 4) inne należności.**

Należy pamiętać o tym, iż w przypadku likwidacji spółdzielni socjalnej, zgodnie z art. 19 ustawy o spółdzielniach socjalnych²⁰ środki pozostające po spłaceniu zobowiązań, złożeniu do depozytu stosownych sum zabezpieczających należności sporne lub niewymagalne i po wydzieleniu kwot przeznaczonych na wypłaty udziałów (Wypłaty tej nie można jednak dokonać przed upływem sześciu miesięcy od dnia ogłoszenia wzywającego wierzycieli. Wierzyciele, którzy zgłosili wierzytelności po upływie tego terminu, mogą ich dochodzić z nie rozdzielonego jeszcze majątku spółdzielni.), dzieli się między jej członków, jednak nie więcej niż 20% środków, w pozostałej części przekazuje się na Fundusz Pracy.

Jeżeli zgodnie z uchwałą²¹, pozostały majątek (jednak nie więcej niż 20 % środków) ma być w całości lub części podzielony między członków, w podziale tym uwzględnia się byłych członków, którym do chwili przejścia albo postawienia spółdzielni w stan likwidacji nie wypłacono wszystkich udziałów²².

G/1. ZWROT DOKONANEJ DOTACJI W RAMACH PIW EQUAL

Kolejnym zagadnieniem, które warto omówić w tym miejscu jest sytuacja w której spółdzielnia socjalna nie dotrzymuje wymogów umowy o udzieleniu pomocy publicznej pochodzącej z funduszy EQUAL. Zawarte umowy zobowiązują spółdzielnie

¹⁸ Prawo Spółdzielcze Art. 124 § 3

¹⁹ Prawo Spółdzielcze Art. 125 § 1

²⁰ Ustawa o spółdzielniach socjalnych Art. 19. W przypadku likwidacji spółdzielni socjalnej środki pozostające po spłaceniu zobowiązań, złożeniu do depozytu stosownych sum zabezpieczających należności sporne lub niewymagalne i po wydzieleniu kwot przeznaczonych na wypłaty udziałów, dzieli się między jej członków, jednak nie więcej niż 20% środków, w pozostałej części przekazuje się na Fundusz Pracy.

²¹ Prawo Spółdzielcze Art. 125 § 5

²² Prawo Spółdzielcze Art. 125 § 5 a

socjalne do zwrotu dotacji wraz z odsetkami ustawowymi, w przypadku naruszenia warunków dotyczących udzielanej pomocy lub wykorzystania środków niezgodnie z umową. Należy pamiętać, iż art. 19 ustawy o spółdzielniach socjalnych mówi wyraźnie, iż przekazanie środków na Fundusz Pracy następuje po spłaceniu innych zobowiązań²³. Zapis ten pozwala na uregulowanie w pierwszej kolejności zobowiązań wynikających z regulacji dotyczących PIW EQUAL. Środki pochodzące z tego funduszu są prymarnymi jeśli chodzi o roszczenie wierzyciela w kolejności spłacenia (zwrotu).

H. SPRAWOZDANIE LIKWIDATORA

Po zakończeniu likwidacji likwidator przedstawia walnemu zgromadzeniu do zatwierdzenia sprawozdanie finansowe na dzień zakończenia likwidacji. Jeżeli zwołanie walnego zgromadzenia napotyka poważne trudności, likwidator przedstawia sprawozdanie finansowe do zatwierdzenia związkowi rewizyjnemu, w którym spółdzielnia jest zrzeszona.

I. WYKREŚLENIE

Po zatwierdzeniu sprawozdania finansowego na dzień zakończenia likwidacji, likwidator zgłasza do Krajowego Rejestru Sądowego wniosek o wykreślenie spółdzielni socjalnej z Krajowego Rejestru Sądowego oraz przekazuje księgi i dokumenty zlikwidowanej spółdzielni do przechowania. Wykreślenie powinno być ogłoszone przez sąd. W razie zaspokojenia wszelkich należności przypadających od spółdzielni socjalnej i złożenia do depozytu sądowego kwot na zabezpieczenie należności spornych lub niewymagalnych, spółdzielnia może ulec wykreśleniu z Krajowego Rejestru Sądowego przed zakończeniem prowadzonych przez nią lub przeciwko niej sporów sądowych. W takim wypadku w miejsce spółdzielni wchodzi jako strona związek rewizyjny, w którym spółdzielnia jest zrzeszona. Związek rewizyjny obowiązany jest do przekazania kwot uzyskanych w wyniku sporu na cele określone stosownie.

Należy pamiętać również o tym, że spółdzielnia socjalna, jeśli nie rozpoczęła działalności gospodarczej w ciągu roku od dnia jej zarejestrowania i nie posiada majątku, może ulec wykreśleniu z Krajowego Rejestru Sądowego na wniosek związku rewizyjnego^{24 25}.

---

²³ patrz przypis 20

²³ **Prawo Spółdzielcze Art. 115.** Jeżeli spółdzielnia nie rozpoczęła działalności gospodarczej w ciągu roku od dnia jej zarejestrowania i nie posiada majątku, może ulec wykreśleniu z Krajowego Rejestru Sądowego na wniosek związku

J. ODPOWIEDZIALNOŚĆ LIKWIDATORA

Po wykreśleniu spółdzielni z Krajowego Rejestru Sądowego likwidator odpowiada wobec wierzycieli spółdzielni za wyrządzone im szkody przez niedopełnienie swoich ustawowych obowiązków. Odpowiedzialność określoną w zdaniu poprzednim stosuje się odpowiednio do członków ostatniego zarządu spółdzielni wykreślonej z Krajowego Rejestru Sądowego w trybie określonym w art. 115 (Prawo Spółdzielcze)²⁶.

---

rewizyjnego.

²⁵ Patrz przypis 5

²⁶ **Prawo Spółdzielcze Art. 128.** § 1. Po wykreśleniu spółdzielni z Krajowego Rejestru Sądowego likwidator odpowiada wobec wierzycieli spółdzielni za wyrządzone im szkody przez niedopełnienie swoich ustawowych obowiązków.
§ 2. Przepis paragrafu poprzedzającego stosuje się odpowiednio do członków ostatniego zarządu spółdzielni wykreślonej z Krajowego Rejestru Sądowego w trybie określonym w art. 115.